“Gràcies a l’aerofotografia reconstruïm la via Trajana metre a metre”

Entrevista al professor Giuseppe Ceraudo, de la Universitat del Salento (Itàlia)

“Gràcies a l’aerofotografia reconstruïm la via Trajana metre a metre”

Giuseppe Ceraudo (Universitat del Salento, Itàlia) ha fet a l’ICAC un seminari sobre aerofotografia, la seva especialitat. És professor de Topografia antiga i Aerotopografia arqueològica.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Per què és important l'aerofotografia per a un arqueòleg?

És un dels instruments utilitzats per fer recerca topogràfica sobre el terreny. Però l'han de fer servir arqueòlegs especialistes, que sàpiguen entendre i interpretar les fotografies. A Itàlia, dins de l'assignatura de Topografia antiga es passa un examen en fotografia aèria.

Un recurs del segle XX per estudiar el món antic!

Del segle XIX, hauríem de dir, perquè la primera foto aèria amb finalitats arqueològiques a Itàlia data del 1899. Giacomo Boni excavava el fòrum de Roma i, en col·laboració amb militars, va retratar el jaciment des d'un globus aerostàtic.

La fotografia aèria i el món militar sempre van lligats?

Fins fa pocs anys, sí. Justament per això disposem de moltes fotos aèries d'Itàlia fetes durant la Segona Guerra Mundial. A la Fototeca Nacional, a Roma, hi tenim les fotos de la RAF anglesa (Royal Airforce), la USAF nord-americana (United States Airforce) i la Luftwaffe alemanya. A més, a l'Institut Geogràfic Militar, a Florència, hi ha les imatges de l'AMI (Aeronàutica Militar Italiana).

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Aquí es fan servir molt les imatges aèries del 1956, fetes per militars americans.

A Itàlia també tenim fotos d'aquest moment, en concret dels anys 1954-1955. Estan dipositades a Florència. Els Estats Units també van topografiar tot Itàlia en un vol que en diem "volo base". Cal dir, però, que des de l'any 2000 a Itàlia es permet volar i fotografiar lliurement, amb el permís de l'aeronàutica militar. O sigui que ara les fotos les fem nosaltres!

Com s'interpreta una fotografia aèria?

Es tracta de saber-hi identificar restes arqueològiques, a través de les traces que apreciem en els conreus (cropmarks, en anglès).

Traces com ara quines?

N'hi ha moltes, però les més importants són tres. En primer lloc hi ha les traces en la vegetació, apreciables quan els camps estan sembrats, a la primavera. Si hi ha restes arqueològiques sota la terra (un mur, una vil·la, etc.), el sembrat creix menys i s'esgrogueeix abans. Contràriament, si hi ha una rasa profunda (una sèquia, un pou, una cisterna, una tomba, etc.), llavors el sembrat creix més alt i verdeja més.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Sort de l'agricultura! O en un bosc també s'apreciaria?

No, ni en boscos ni en zones urbanitzades o amb infraestructures aquesta tècnica serveix de ben res! L'ideal és tenir el terreny conreat.

Quines són les dues altres traces arqueològiques que mireu de detectar en una foto?

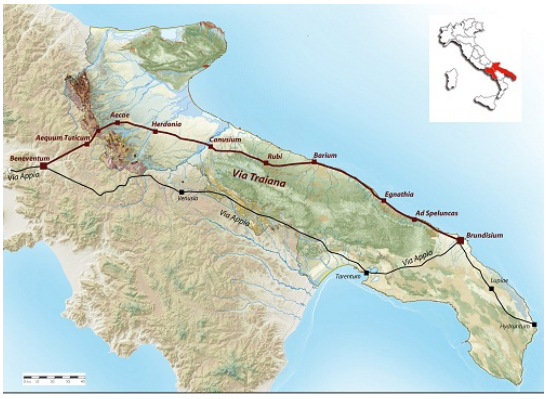
Les traces d'humitat (quan els camps estan llaurats, a la tardor) i les traces de microrelleu. Per apreciar aquestes últimes, les fotos s'han de fer a primera hora del dia o a última hora, de manera que les ombres fan visibles petites elevacions del terreny, a causa potser d'un mur.

En quin camp d'estudi té més aplicació la fotografia aèria?

En tot el que tingui a veure amb recerca territorial. És a dir, amb vil·les, vies, centuriacions, ciutats antigues... Ara, però, també disposem de fotografies de satèl·lit, i d'aquí a cinc o deu anys segurament ja seran de prou qualitat perquè les puguem fer servir igual que les fotos aèries.

Recorregut de la via trajana (mapa: G. Ceraudo).

Vostè estudia la via Trajana. Què n'ha pogut saber a través de l'aerofotografia?

Moltes coses! En les vuit campanyes de reconeixement topogràfic sobre el terreny fetes fins ara, des del 2004, hem descobert restes de via, ponts i mil·liaris. Hem de pensar que la via anava de Benevento a Brindisi, són 300 km, equivalents a 204 milles. Fins ara hem fet fins a la milla 60, un terç!

Sí que és lent.

Lent però escrupolós! La feina d'interpretació fotoaèria va acompanyada d'un treball de camp exhaustiu, de prospecció. Estem reconstruint metre a metre la via Trajana. Es tracta d'un tipus de treball en una via antiga que, pel que jo sé, és únic! Amb un parell d'anys més acabarem.

Text i fotos de Carme Badia i Puig

Abril del 2012

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)